

Sygn. akt III Ca 1337/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Tatarczyk (spr.)

Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa K. A.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 20 kwietnia 2015 r., sygn. akt I C 1285/13

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie 2 w części dotyczącej kosztów opieki w ten sposób, że:

a) **zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.946 (dwa tysiące dziewięćset czterdzieści sześć) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2015 r.,**

b) **oddala powództwo w pozostałej części,**

2. **w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 570 (pięćset siedemdziesiąt) złotych z tytułu kosztów procesu,**

3. **w punkcie 4 o tyle, że zamiast kwoty 1.475,17 zł nakazuje pobrać z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki kwotę 1.303,64 (tysiąc trzysta trzy 64/100) złotych,**

4. **w punkcie 5 o tyle, że zamiast kwoty 1.828,83 zł nakazuje pobrać od pozwanego kwotę 2.127 (dwa tysiące sto dwadzieścia siedem) złotych;**

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. **zasądza od pozwanego na rzecz powódki 300 (trzysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;**

IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Tomasz Tatarczyk SSO Tomasz Pawlik

Sygn. akt III Ca 1337/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy częściowo uwzględniwszy powództwo o zadośćuczynienie, oddalił żądanie powódki zasądzenia na jej rzecz od pozwanego kwoty 2995,12 zł z tytułu kosztów opieki i orzekł o kosztach procesu. Sąd ustalił, że w dniu 8 grudnia 2010 r. w P. powódka idąc do sklepu przewróciła się na śliskiej nawierzchni chodnika w obrębie przystanku komunikacji miejskiej. Chodnik w tym miejscu był oblodzony, nie posypany żadnym materiałem. W wyniku upadku powódka doznała złamania prawej górnej kończyny w postaci złamania kości promieniowej prawej z przemieszczeniem. Zastosowano u niej leczenie w postaci ręcznej repozycji złamania i unieruchomienia gipsowego. Opatrunek gipsowy nosiła powódka od dnia wypadku do końca stycznia 2011 r. Z uwagi na doznane obrażenia powódka wymagała pomocy osoby trzeciej w zwykłych sprawach życia codziennego., przy ubieraniu i rozbieraniu, wykonywaniu obowiązków domowych. Pomocy udzielała powódce koleżanka Z. B.. Jest to jedyna osoba, która powódce pomagała i nadal służy jej pomocą w związku z następstwami zdarzenia, nie przyjmuje z tego tytułu żadnego wynagrodzenia pieniężnego. Sąd wskazał, że zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, uprzątnięcie i pozbycie się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z przystanków komunikacyjnych oraz z wydzielonych krawężnikiem lub oznakowaniem poziomym torowisk pojazdów szynowych należy do obowiązków przedsiębiorców użytkujących tereny służące komunikacji publicznej. Teren przystanku, na którym doszło do zdarzenia z udziałem powódki użytkowany był przez Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w G., która w dacie zdarzenia związana była z pozwanym towarzystwem umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Powódka, w ocenie Sądu, wykazała, że przedsiębiorstwo to dopuściło się zaniechania w zakresie utrzymania w należyтым stanie terenu przystanku autobusowego a skutkiem tego zaniechania była szkoda na osobie powódki. Stosownie do art. 415 k.c., przedsiębiorstwo to odpowiada za szkodę powódki a w myśl art. 822 § 1 k.c. i wobec zawartej przez przedsiębiorstwo z pozwanym towarzystwem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, powódka roszczenie o naprawienie szkody skierować mogło przeciwko ubezpieczycielowi. Za adekwatne do rozmiaru krzywdy powódki uznał Sąd zadośćuczynienie w kwocie 30.000 zł i kwotę ten zasądził na rzecz powódki w punkcie 1 wyroku działając na podstawie artykułu 445 § 1 w związku z art. 444 § 1 k.c. Oddalając powództwo w części dotyczącej kosztów opieki wskazał Sąd, że podstawę roszczenia powódki w tym zakresie stanowił art. 444 § 1 k.c. Konieczność korzystania przez powódkę z pomocy osoby trzeciej w okresie czterech miesięcy od dnia zdarzenia potwierdziły wyniki postępowania dowodowego, w tym treść opinii biegłego lekarza. Podkreślił Sąd, że obowiązek zwrotu wydatków pozostających w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia w świetle art. 444 § 1 k.c. dotyczy wydatków rzeczywiście poniesionych i nie wystarcza wykazanie, że były te wydatki obiektywnie potrzebne. Z zebranego materiału dowodowego wynika zaś, że powódka nie poniosła jakichkolwiek kosztów związanych z opieką sprawowaną nad nią przez osobę trzecią. Świadcząca powódce pomoc Z. B. nie uzyskała z tego tytułu gratyfikacji pieniężnych od powódki, gdyż pomoc świadczyła wyłącznie z woli serca wiedząc, że powódka jest osobą samotną i potrzebuje pomocy. Skoro powódka kosztów opieki nie poniosła, nie zachodziły podstawy do uwzględnienia roszczenia odszkodowawczego w tym zakresie. O kosztach procesu rozstrzygnął Sąd po myśli art. 100 k.p.c. przez ich stosunkowe rozdzielenie.

W apelacji powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 444 § 1 k.c. i uznanie, że przyznanie odszkodowania za koszty opieki osób trzecich nad osobą poszkodowaną jest zasadne tylko w sytuacji, gdy osoba poszkodowana wydatki takie rzeczywiście poniosła. W oparciu o ten zarzut skarżąca domagała się zmiany wyroku przez zasądzenie od pozwanego kwoty 2995,12 zł z tytułu kosztów opieki wraz z ustawowymi odsetkami oraz zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Rację ma skarżąca wskazując, że prawo poszkodowanego w wypadku do ekwiwalentu z tytułu konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany efektywnie wydał odpowiednie kwoty na ten cel.

W sprawie jest niesporne, że kosztów sprawowania opieki powódka nie poniosła. Niewątpliwie udowodniona została z kolei konieczność sprawowania opieki nad powódką we wszystkich czynnościach dnia codziennego przez okres czterech miesięcy od dnia zdarzenia. Zeznaniami świadka, powódki i opinią biegłego wykazane zostało, że wskutek doznanych w zdarzeniu z 8 grudnia 2010 r. obrażeń powódka wymagała opieki i pomocy osoby trzeciej w zwykłych sprawach życia codziennego i że pomoc taką świadczyła jej Z. B..

Przywołany przez apelującą pogląd, w świetle którego, dla przyznania poszkodowanemu ekwiwalentu z tytułu opieki nie jest wymagane wykazanie poniesienia kosztów opieki jest utrwalony w orzecznictwie ale dotyczącym świadczenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb poszkodowanego czynem niedozwolonym.

Spośród przywołanych w apelacji orzeczeń jedynie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z 17 maja 2012 r., I ACa 429/12 pogląd ten przywołał i podzielił w odniesieniu do roszczenia o odszkodowanie, którego podstawę zasądzenia stanowił art. 444 § 1 k.c.

Pozostałe orzeczenia, na które powołała się skarżąca dotyczyły renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, z przepisu art. 444 § 1 k.c. wynika, że obowiązek zwrotu dotyczy wydatków rzeczywiście poniesionych i nie wystarczy wykazanie, że były one obiektywnie potrzebne.

Przesłanką zasądzenia renty jest natomiast udowodnienie istnienia zwiększonych potrzeb, a przyznanie renty na podstawie art. 444 § 2 k.c. nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany zaspokaja te potrzeby i ponosi związane z tym wydatki; wystarczy samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwo czynu niedozwolonego (wyrok SN z dnia 11 marca 1976 r. IV CR 50/76).

Renta, której dotyczy regulacja art. 444 § 2 k.c. ma charakter odszkodowawczy.

Powódka dochodziła zapłaty ekwiwalentu z tytułu kosztów opieki za podstawę prawną tego roszczenia przyjmując art. 444 § 1 k.c. W podstawie faktycznej żądania wskazała na stan swojego zdrowia po wypadku, konieczność korzystania z pomocy osoby trzeciej, czasookres tej pomocy, szacunkowe, a nie faktycznie poniesione, stawki kosztów opieki, żądaniem objęła zamknięty okres czasu.

Skoro fakty przytoczone przez powódkę uzasadniały zasądzenie roszczenia na podstawie art. 444 § 2 k.c., wadliwe wskazanie przez powódkę podstawy prawnej roszczenia i jego oznaczenie nie powinno prowadzić do oddalenia powództwa.

Przepisy prawa materialnego określone przez powoda jako podłoże jego żądań, nie wiążą sądu.

Zbieżność stanu faktycznego stanowiącego podłoże zasądzenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb ze stanem faktycznym przytoczonym i wykazany przez powódkę przemawiała za dopuszczalnością uwzględnienia roszczenia w oparciu o art. 444 § 2 k.c., mianowicie przez zasądzenie renty odszkodowawczej, skapitalizowanej za zamknięty objęty żądaniem okres.

Po zmianie powództwa, ekwiwalentu za koszty opieki powódka dochodziła za okres 23 dni (od dnia zdarzenia – 8 grudnia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.) przy przyjęciu stawki 5,86 zł za godzinę i 4-godzinnym dziennie wymiarze świadczeń opiekuna, koszty te wynoszą 539,12 zł oraz za 98 dni (od 1 stycznia 2011 r. do 8 kwietnia 2011 r., aczkolwiek błędnie wskazała 8 marca 2011 r. jako datę końcową wyliczeniem obejmując okres 98 dni) przy przyjęciu stawki 6,14

zł za godzinę i 4-godzinnym dziennie wymiarze świadczeń opiekuna, koszty te wynoszą 2406,88 zł, a nie jak wskazała powódka w piśmie z 9 marca 2015 r. – 2.456 zł.

Suma należności z tytułu kosztów opieki za okres czterech miesięcy, biegnący od dnia zdarzenia wynosi 2.946 zł i ta kwota podlegała zasądzeniu, a w pozostałej części wynikającej z błędu matematycznego strony powodowej powództwo należało oddalić.

W świetle przedstawionych przez powódkę dowodów obrazujących stawki wynagrodzenia zawodowych opiekunów nie budziła wątpliwości wysokość stawki przyjętej przez powódkę przy formułowaniu żądania. Także wymiar świadczeń opiekuna – 4 godziny dziennie nie powinien rodzić zastrzeżeń w szczególności wobec treści opinii biegłego lekarza wskazującej zakres potrzebnych świadczeń opiekuńczych.

Odsetki w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądzono zgodnie z żądaniem powódki, zawartym w piśmie z 9 marca 2015 r., od dnia wniesienia do sądu tego pisma. W opóźnienie w spełnieniu świadczenia pozwany popadł w okresie poprzedzającym datę określoną przez powódkę w piśmie z 9 marca 2015 r., jako początkową datę zasądzenia odsetek.

Wobec uwzględnienia apelacji, korekcie podlegało rozstrzygnięcie o kosztach procesu polegające na ich stosunkowym rozdzieleniu po myśli art. 100 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd odwoławczy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 i 385 k.p.c., o kosztach postępowania apelacyjnego – po myśli art. 100 k.p.c. i art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; powódka uległa tylko w nieznacznej części swego żądania zgłoszonego w apelacji, zatem na pozwanego włożyć należało obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, co prowadzić musiało do zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym i obciążenia pozwanego opłatą od apelacji, od uiszczenia której powódka była zwolniona.

SSR del. M. Majewska-Lewandowska SSO T. Tatarczyk SSO T. Pawlik